

v extrémech od chudoby k bohatství, od negramotnosti k vysoké vzdělanosti, od ignorance k oceňování kultury, od podvolení k nezávislosti (opatrné), od ošklivosti ke kráse, od špíny k čistotě... Tak bych

mohla pokračovat, ale raději svou recenzi uzavírám doporučením čtenářům časopisu *Pedagogika* (nejen): přečtěte si tuto publikaci, je velmi čtivá a poučná, neboť skvěle informuje a věci nezjednodušuje.

prof. PhDr. Milada Rabušicová, Ph.D.

Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav pedagogických věd;

e-mail: milada@phil.muni.cz

Kendíková, J. (2020). *Vademecum asistenta pedagoga*. 2. vyd. Praha: Pasparta.

Publikace Jitky Kendíkové *Vademecum asistenta pedagoga*, vydaná v roce 2020 jako 2., aktualizované vydání, se věnuje stále aktuálnímu tématu, kterým je role asistenta pedagoga v procesu vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Dnes představuje asistent pedagoga nedílnou součást vzdělávacího procesu ve školách mateřských, základních, ale také středních. Přesto však zůstává zejména mezi laickou veřejností mnoho nejasností týkajících se dané problematiky. Autorka publikace si klade za cíl tuto oblast čtenářům komplexně přiblížit a poskytnout odpovědi na některé otázky, které jsou kladeny společností.

Podle tematických okruhů je kniha rozdělena na jednotlivé části, které jsou pro přehlednost označeny písmeny latinské abecedy. Závěrem nalezneme seznam literatury.

V první kapitole, kapitole A, autorka specifikuje typy asistentů, se kterými se v českém prostředí setkáváme – asistent

pedagoga a osobní asistent, případně školní asistent. Je zde charakterizováno legislativní ukotvení, základní činnosti a náplň práce, s důrazem na rozlišení jednotlivých typů.

Kapitola D popisuje jednotlivé diagnózy, se kterými se asistent pedagoga může v průběhu své práce a činnosti setkat. Autorka při jejich výčtu čerpala z dotazníkového šetření, kterého se zúčastnili asistenti pedagoga ze škol v Praze 1. Nejčastěji uváděnými diagnózami, které jsou zde obecně charakterizovány, jsou Downův syndrom, poruchy autistického spektra, lehká mozková dysfunkce, ADD, ADHD, specifické poruchy učení a chování, tělesné postižení, zrakové postižení, lehká mentální retardace, vývojová dysfázie, kombinované vady a mutismus.

Následující kapitola se věnuje splnění kvalifikačních předpokladů pro výkon práce asistenta pedagoga, včetně dalších vzdělávacích kurzů. Je zde uveden také stručný přehled institucí věnujících se dané problematice.

Kapitola E obsahuje plné znění etického kodexu asistenta pedagoga, vycházejícího z Charty lidských práv Spojených národů a Úmluvy o právech dítěte, který byl zpracován kolektivem autorů v publikaci *Spolupráce s asistentem pedagoga* a následně v roce 2012 vydán Národním ústavem pro vzdělávání.

Další kapitola stručně pojednává o způsobu financování vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

V kapitole „G jako Gustav“ autorka uvádí podrobnou kazuistiku žáka s Aspergerovým syndromem, včetně zpracovaných individuálních vzdělávacích plánů žáka v různých školních ročnících. Umožňuje tak čtenáři zhodnotit vývoj žáka v procesu jeho vzdělávání s ohledem na jeho specifické potřeby.

Následující kapitola pojednává o specifikách v chování, které mohou provázet žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a mohou být rušivým elementem ve vzdělávacím procesu. Jedná se o nejcitlivější oblast, která je plná rozporů a odlišných názorů. Na konkrétním příkladu problémové situace je poukázáno na to, jak je vhodné postupovat.

Dále v textu se autorka věnuje charakteristice a náležitostem individuálního vzdělávacího plánu v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., publikuje zde dva příklady individuálních vzdělávacích plánů žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Vysvětluje pojmy integrace a inkluze a přehledně popisuje významový rozdíl mezi nimi. Kapitole K pojednává o kompenzačních pomůckách ve vzdělávání, využívaných s ohledem na konkrétní diagnózu

a o aspektech komunikace. Právní rámec postavení asistenta pedagoga je stručně vymezen v kapitole L jako legislativa. Následně autorka čtenáře informuje o možnostech úpravy podmínek pro konání maturitní zkoušky, o motivaci k výkonu profese asistenta pedagoga, kde prezentované výsledky vycházejí z dotazníkového šetření s asistenty pedagoga ze škol v Praze 1. Nalezneme zde také další podrobnosti o náplni práce asistenta pedagoga, doplněné o konkrétní výpovědi o činnosti těchto osob. Kapitola O čtenáře stručně seznamuje s podmínkami odkladu povinné školní docházky v případě, že dítě není přiměřeně tělesně nebo duševně vyspělé, nebo v opačném případě o podmínkách předčasného přijetí k povinné školní docházce, jedná-li se o mimořádně nadané dítě. Dál nalezneme informace o plánu pedagogické podpory, o předpokladech k výkonu profese asistenta pedagoga v rovině kvalifikační a osobnostní. Rozsáhle je zde pojednána také problematika přijímacího řízení a volby střední školy u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, obsaženy jsou i informace o přípravné třídě v rámci základní školy. V publikaci se čtenář také dozví, s jakými riziky se pojí profese asistenta pedagoga, nalezne zde obsáhlé vymezení termínů speciální vzdělávací potřeby a školní poradenské pracoviště. V rámci školního poradenského pracoviště působí řada odborníků, jejichž činnost je v knize detailně charakterizována. V obecném pojetí se dozvíme o organizaci třídy na základních školách, o působení asistenta pedagoga v této třídě a o významu práce s kolektivem v rámci třídy se žákem se spe-

ciálními vzdělávacími potřebami. Závěrečné části publikace se věnují pedagogům na základní škole, jejich kvalifikačním předpokladům, rozsahu práce a spolupráci s osobami participujícími na vzdělávání žáka a platovému zařazení asistenta pedagoga. Poslední kapitola přináší konkrétní příběh žáka se speciálními vzdělávacími potřebami a zkušenost asistenta pedagoga s tímto žákem.

Autorka v publikaci poskytuje komplexní pohled na působení asistenta pedagoga ve vzdělávacím procesu, ale dotýká se rovněž širší tematiky, se kterou tato oblast souvisí. Publikace je nejen teoreticky zaměřená, ale přináší i konkrétní příklady z praxe, včetně několika vzorových individuálních vzdělávacích plánů, čímž může být přínosem pro pedagogické pracovníky i laickou veřejnost.

Mgr. et Mgr. Lenka Nováková

*Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Ústav speciálněpedagogických studií;
e-mail: lenka.novakova01@upol.cz*